

Gudstjeneste i Skævinge & Lille Lyngby Kirke

den 6. september 2015

Kirkedag: 14.s.e.Trin/A

Tekst: Luk 17,11-19

Salmer:

SK: 3 * 330 * 508 * 582 * 468,4 * 12

LL: 3 * 508 * 582 * 468,4 * 12

I Benny Andersens børnebøger om Snøvsen og Eigil, mener Eigil, at det er synd at alle går fra Snøvsen, for så er han jo helt alene. Det er et sjovt ordspil om det at gå fra snøvsen, som netop giver god mening i Benny Andersens verden, hvor Snøvsen er en pastinak, en grøntsag. En grøntsag, der oplever lidt af hvert, og hvis liv indimellem hænger i en tynd tråd.

Grøntsagers liv hænger generelt i en tynd tråd. For grøntsager oplever ikke så meget. At være en grøntsag er ikke noget nogle mennesker ønsker; og vi ved ikke rigtig, hvordan vi skal forholde os, når vore kære ender som en grøntsag. Vi ved ikke, hvordan vi skal forholde os, for vor kære er stadig i live, men er ofte alligevel ikke længere hos os. Det er næsten som at have en levende død iblandt os, og det giver faktisk store problemer, etiske og følelsesmæssige. Skal vi blive ved med at behandle? Hvor længe skal vi vente, og hvad skal vi vente? Jeg håber, vi aldrig kommer dertil, at vi bevidst og aktivt må slå ihjel, heller ikke i sådanne tilfælde. Det er nemlig heller ikke problemløst, for det er jo et levende menneske, vi slår ihjel, om så er tilfældet. Men hvis vi føler, at vor kære, jo på det nærmeste er død fra os, hvilket jeg godt kan forstå, at vi kan føle, så kan vi jo heller ikke slå ihjel, for man kan ikke slå en død ihjel. Og vi skal ikke synes, at det er lidt for nørdet og spidsfindigt, for det er sådanne ting, der meget vel kan sætte sig i os og nage os. Derfor skal vi være meget varsomme. Jeg tror imidlertid, at vi

kan komme et lille stykke ud af dilemmaet, hvis vi holder op med at kalde sådanne mennesker for en grøntsag. For grøntsager er noget, man godt må smide ud, når de ikke længere er gode. Det må og skal vi ikke med mennesker. Taler vi om 'mennesker', vil det også fastholde og forpligte os på en ordentlig etik også i sproget, men det vil også fastholde os i følelsernes afmagt. Men gør det så meget? Det hører med til livet, at være afmægtig på hinandens vegne.

Selv om jeg er modstander af betegnelsen 'grøntsag' om et menneske, så ved jeg jo godt, hvad den betyder. Jeg tror også, at det er en betegnelse vi har taget ind i vort sprog for at give ord på noget, det ellers kan være svært at sætte ord på. Derfor siger det ikke nødvendigvis noget negativt om det menneske, der bruger ordet; men jeg synes til gengæld heller ikke, det er en særlig smuk betegnelse om noget så smukt og storslået som mennesket, om end et sådant menneske ofte har mistet meget af sin storhed og skønhed. Så jeg er ikke ude på at slå nogle i hovedet, der bruger ordet 'grøntsag', men jeg tror, vi skal tænke os lidt om, fordi jeg godt kan frygte, at det på længere sigt også gør noget ved os, hvilke ord vi bruger, og fordi vi derved tager det menneskelige fra mennesket. Men jeg vil nu godt blive i billedet, der giver anledning til ordet. Blive i billedet med de ord, jeg allerede har brugt om det, nemlig en levende død. Man kan også sige en død levende.

Det er synd, at gå fra Snøvsen, for så er han helt alene, hedder det altså hos Benny Andersen. "At gå fra snøvsen" bruges normalt kun i overført betydning om at miste besindelsen i f.eks. raseri eller sorg. Egentlig handler det om, at når en sæk er bundet til foroven, så er det løse stykke over sækkebåndet en snøvs. Går snoren op, er sækken 'gået fra snøvsen'.

Når vi sidder med en levende død, en død levende, hos os, så er der også mennesker, der siger som de spedalske i dagens Jesusfortælling, spedalske, der på mange måder var at betragte som levende døde. Disse siger til Jesus: Forbarm dig over os! I disse ord kan godt ligge to betydninger, der er hinandens diametrale modsætninger: Gud, giv ham/hende fred (i betydningen lad døden indtræde); men der kan også ligge et lille spinkelt håb, hvilket måske netop er at håbe imod håb, men alligevel: Gud, lad livet komme tilbage!

Hvad har de spedalske lagt i deres bøn: Forbarm dig over os!? Ønske om fred, altså død, eller håb om liv, altså helbredelse? Jeg tror nok, vi oftest tænker, at det er håbet, de udtrykker, fordi vi jo hænger ved livet lige til det yderste med neglene. Men at være spedalsk i evangeliets samtid er også at hænge i med det yderste håb, for neglene er ofte forsvundet med de fingre, der er rådnet op. Men nogle gange kan det bare være for håbløst at håbe, og ønsket om fred tager over. Hvad har de spedalske lagt i bønnen om Jesus barmhjertighed?

Om Jesus har hørt et håb, kan vi faktisk ikke vide; men han giver dem et håb, ved at sende dem til kontrol hos præsterne, hvilket var normalt i datiden. Jesus giver dem et håb, der ender med at blive opfyldt, da det viser sig, at de allerede på vejen derhen blev rene. Med håbets opfyldelse er de atter blevet levende, de er at betragte for sig selv og for andre, som levende. De kan vende tilbage til livet.

Det hænder, at mennesker undrer sig over, hvorfor Gud ikke helbreder på samme forunderlige måde i dag, som Jesus gjorde med Guds kraft og magt og myndighed. Og i forlængelse heraf er der så også mennesker, der hævder, at hvis Gud gjorde det, så ville mange flere komme til tro på Ham. Jeg vil ikke her komme ind på Guds helbredende virke i nutiden; men jeg

synes, at beretningen om de ti spedalske godt kan få os til at tvivle på, om flere ville komme til tro på Jesus, om Jesu undere skete på den måde i dag. Det kan da ikke blive mere fantastisk og forunderligt end evangeliet fortæller om det, og alligevel var der jo kun én, der følte sig tilskyndet til at give Gud æren.

Til ham siger Jesus: ”Din tro har frelst dig.” Jeg tror ikke, vi går helt galt i byen, hvis vi ud af beretningen forstår, at ti blev helbredt; men én blev også frelst.

For mig er der to ting i dette. Det ene er, at helbredelse, livet igen, ikke altid er det væsentligste. Jo, det er det, hvis livet ikke er andet end nuet. Andreas Mogensen, Danmarks første astronaut (hvis nogen skulle være i tvivl) sagde forleden aften i en portrætudsendelse om, hvad der drev ham videre på hans vej: *Hvis man er religiøs, så har livet et mål og en mening. Jeg er ikke religiøs, så jeg er nødt til at finde mål og mening i, hvad der er i livet.* Men selv for religiøse – i denne sammenhæng kristne – mennesker, der i troen har mål og mening, kan livet her og nu og dermed helbredelse godt være det vigtigste. Derfor er vi også nødt til at holde op for hinanden, hvad Guds ord siger, og som David jo netop er inde på i GT-læsningen, at livet er mere end det. Det skal vi have med, for hvis ikke vi får øjnene op for det, så er det for nemt for os at fortvivle, at gå fra snøvsen, når nuet ikke helbredes. Men der er hos Jesus mere at komme efter end helbredelse, nemlig frelsen, som ikke blot skal forstås således, at når vi så dør, så får vi muligheden for at leve i døden; men også allerede nu kaster sit himmelske og herlige perspektiv over livet før døden. Vi skal i fortællingen tage ved lære af de spedalske og se, at Jesus giver os mere end vi beder om, fordi Jesus ser vore liv i evighedens lys, også når vi ser det i dødens mørke.

Det andet, jeg må hæfte mig ved i Jesu ord til den ene er, ordene om frelse ved tro. Det er opløftende ord. Det er fortvivlende ord. Jeg har ved tidligere lejligheder været inde på netop denne problematik, men af en eller anden grund, har jeg hele ugen haft en underlig fornemmelse og tilskyndelse til, at dette også skal med i dag.

Det opløftende er jo, at frelsen gives os ved troen. Der skal ikke andet til. Der skal ikke andet til end at tage Jesus på ordet, som den helbredte tog Jesus på ordet og gik hen for at lade sig syne med sin sygdom. Han gik med sin død, han fik sit liv, fordi han tog Jesus på ordet. Ikke andet. Ingen hokus pokus. Ingen endeløse religiøse fromhedsgerninger blev der forlangt.

Men det er også fortvivlende ord, for er det så fordi jeg ikke tror nok, at jeg stadig hænger i min død, skønt jeg lever? Er dét hele forklaringen, at jeg bare ikke tror nok? I det lys bliver troen pludselig til en fromheds- og retfærdighedsgerning, hvilket er en ukristelig og ubibelsk tanke om troen. Men det er en nærliggende tanke at få. Og det er håbløst fortvivlende at komme til at tro nok. Man kan faktisk gå helt fra snøvsen i det. Og det er heller ikke det, Jesus siger.

”Din tro har frelst dig” betyder, at den, du tror, har frelst dig, og du har taget det til dig ved at give Gud æren. Deri er troen: at tage Guds gerning til sig som en gerning fra Gud.

For Gud er ingen af os en grøntsag, men et menneske. Og noget af det, der er menneskets mulighed er, at give Gud æren for vor menneskelighed; den menneskelighed, som Gud frelser ved netop ikke at gå fra Snøvsen, for så bliver han helt alene; men ved Jesus at give os langt ud over vort håb, at vi kan nøjes med at stille os ind under ordet, finde os tiltalt, tåle dets sandhed og gribe dets trøst.

Lov og tak og evig ære være dig vor Gud, Fader, Søn og Helligånd, du, som var, er og bliver én sand treenig Gud, højlovet fra første begyndelse, nu og i al evighed. Amen